

גליונות לעיון בפרשת השבוע

ערוכים בידי נחמה ליבוביץ

יו"ל ע"י מוסד תורה והשכלה למבוגרים ולנוער

הסתדרות נטי מזרחי באמריקה

כ"ט

ויצא (תשט"ו)

א. שאלות כלליות

1. היכן מצינו בדברי לבן רמז לכך שהיתה כונתו מלכתחילה לרמות את יעקב?
2. חשוה כ"ט כ': ויעבה יעקב ברחל שבע שנים ויהיו בעיניו כימים אחדים.
- ל': ויעבד עמו עוד שבע שנים אחרות.
- למסופר בל"א ל"ח: זה עשרים שנה אנכי עמך רחליך ועזיך לא שכלו ואלו צאנך לא אכלתי.
- ל"ט: טרפה לא הבאתי אליך אנכי אחסנה מידי תבקשנה גנבתי יום וגנבתי לילה.
- מ': הייתי ביום אכלני חרב וקרח בלילה ותדד שנותי מעיני.
- מדוע לא הובאו פרטי עבודתו, מסירותו ונאמנותו וסבלו בפרקנו - במקום ספור המעשה - אלא באו במאוחר, רק אחרי עזב יעקב את לבן?

ב. שאלות מבנה וסגנון:

1. שים לב למבנה השיחה ולמסגרתה
 - ד. ויאמר להם יעקב : אחי, מאין אתם? ויאמרו : מחרן אנחנו.
 - ה. ויאמר להם : הידעתם את לבן בן נחור? ויאמרו : ידענו.
 - ו. ויאמר להם : השלום לו? : שלום - והנה רחל בתו באה עם הצאן.
- הסבר למה נאמר בדבריו שלש פעמים "להם" ולא נאמר בדברם אליו: "ויאמרו לו"?
- (לפסוק ו' ע') אבות דר' נתן פ"א: ויאמר להם: השלום לו? ויאמרו: שלום - ואם לשיחה אתה מבקש, "הנה רחל בתו באה עם הצאן."
- רבראשית רבה ט: ויאמרו שלום - ואם פספוסין אתה רוצה "והנה רחל בתו באה עם הצאן" - סהדבור מצוי בנשים).
2. י. ויהיה כאשר ראה יעקב את רחל בת לבן אחי אמו ואת צאן לבן אחי אמו ויגש יעקב ויגל את האבן מעל פי הבאר וישק את צאן לבן אחי אמו. הסבר, מהי סבת החזרה המשולשת הזו על המלים "אחי אמו"?

3. חשוה:

ט"ז וללבן שתי בנות
שם הגדולה לאה
ושם הקטנה רחל

י"ח. אעבדך שש שנים רחל בתך הקטנה

כ"ו לא יעשה כן במקומנו לתת הצעירה לסני הבכירה.

הסבר מהי סבת השווי הזה בכנוי הבנות, תחילה קראן חסדוק גדולה ו"קטנה", ולבן קראן "צעירה" ו"בכירה"?

ג. א. וישא יעקב רגליו.

מדרש אגוד: "וישא יעקב רגליו" - לעולם רגליו של אדם נושאים אותו ויעקב נושא את רגליו? אלא מלמד שנעשה קל מרב השמחה, שהיה לזר מפני שאמר לו הקב"ה: "והנה אנכי עמך ושמרתיו בכל אשר תלך" (כ"ה ט"ו).

מדרש אור האפלה כתב י"ד, (מתוך תורה שלמה להרב כשר) ב' כנאור:
 "וישא יעקב רגליו" - דרך בני אדם שיטאום רגליהם וזה
 נשא רגליו. מתוך הדבקותו במקום שהוא לא רצה לסור ממנו
 אלא בסורח גדול ונשיאת רגליו.

בשתי ראיות שונות רואים מדרשים אלה את השפעת התגלות ה' בחלום
 על יעקב. הסבר, מהי השפעת החלום שהוא עליו לפי דעת כל אחד מן
 המדרשים ואיזו תפיסה נראית לך כמתאימה ביותר?
 וע' רש"י א: משנתבטר בסורה טובה שהובטח בשמירה,
 נשא יעקב רגליו ונעטה קל ללכת, כך מפורט בבראשית
 רבה.

א. וישא יעקב רגליו.

השוה בין דברי הדרטן לדברי הפרטן:

כתב יד ילקוט תימני (כשר תורה שלמה כ"ט ב'):
 "וישא יעקב רגליו" - בזמן שהנפש נושאת הגוף
 וכוחות - סימן ברכה. ובזמן שהגוף וכוחותיו
 נושאים לנפש - אינו סימן ברכה.
 (וע' גליון תולדות תשי"ג א דברי המדרש!)

ספורנו ד"ה וישא יעקב רגליו:

הנה כשילך אדם מדעתו אל מקום מכוון מאתו,
 יצדק עליו שהוא נושא את רגליו, אבל כאשר יסע
 מאיזה מקום, מבלי אין שם מנוח לכף רגלו, יצדק
 עליו שרגליו נושאות אותו - (ישעיה כ"ג ו-ז')
 "עברו תרשיטה, הילילו יושבי אי. הזאת לכם עליזה
 מימי קדם קדמתה, יובילוה רגליה מרחוק לצור?"
 (נאמר על צור בחרבנה).

מה ההבדל בין הדרטן לבין הפרטן בהסברת הבסוי "וישא יעקב
 את רגליו"?

ה. ב' וירא והנה באר בשדה.

רמב"ן, והנה שם שלשה עדרי צאן רובצים עליה. יאריך הכתוב בספור הזה
 לחודיענו, כי קור ה' יחליפו כח ויראתו תתן עוז, כי הנה יעקב
 אבינו בא מן הדרך והוא עיף ויגל לבדו את האבן אשר היו צריכים
 אליה כל הרועים, ושלשה עדרי צאן אשר להם רועים רבים ושומרים,
 כלם רובצים עליה, אינם יכולים להניעה כלל.

1. מה הקסי בפרקנו שאותו רצה הרמב"ן לישב?
2. השוה לדבריו כאן את דבריו

בראשית כ"ו כ' ד"ה ויקרא שם הבאר עסק
 "ל"ז ס"ו " וימצאהו איש
 "מ"ז י"ד " וילקט יוסף.

מהו הקסי המשותף שרואה הרמב"ן בכל המקומות האלה
 ומהי דרכו ביישוב קשיים ממין זה?

ו. ז' הן עוד היום גדנל.

ספורנו: הצדיק ימאס את העול גם כן אל האחרים, כאמרו
 "תועבת צדיקים איש עול".

1. הסבר מהו הקסי בפסוק שרצה ספורנו לישב?
2. היכן מצינו בתורה תופעה דומה לזו של
 "מאיסת העול גם כן אל האחרים"?

השאלות המסומנות x קשות והמוסמנות xx קשות ביותר, יפתור כ"א לפי דרגתו.
 שאלות וגם תשובות נא לשלוח לנחמה ליבוביץ, קרית משה ירוסלים.